

Veiligheid Voorop

Rapportage tweede periode (2012/2013)

Een initiatief van:

VNO-NCW

VHCP

VNCI

VNPI

VOTOB

VNO NCW

VERBOND VAN HANDELAREN IN CHEMISCHE PRODUCTEN

VHCP

VNCI

NETHERLANDS
PETROLEUM
INDUSTRY
ASSOCIATION

VERENIGING
NEDERLANDSE
PETROLEUM
INDUSTRIE

VOTOB

Vereniging
van dienstverleners
in procesindustrie
VOMI

profion

NVDO
Nederlandse Vereniging van
Olie- en Gasproducenten

Inhoudsopgave

1. Samenvatting.....	2
2. Actieplan Veiligheid Voorop.....	3
3. Hoe werkt veiligheidsbeheersing in de industrie?	3
4. Resultaten	4
4.1 Resultaten metrics.....	4
4.1.1 De gekozen metrics	4
4.1.2 Betrokken leiderschap.....	5
4.1.3 Borging kwaliteit veiligheidsbeheerssysteem	5
4.1.4 Ontwikkeling veiligheidsprestaties.....	6
4.1.5 Meedoen met veiligheidsnetwerken	7
4.1.6 Zaken doen met veilige bedrijven	7
4.2 De onderhoudssector.....	8
4.3 Veiligheidsnetwerken.....	9
4.4 Veiligheidsdag 2013	9
5. Verbetering van Veiligheid Voorop	9
5.1 Betrokken leiderschap en versterking hiervan.....	9
5.2 Continue verbeteren van het veiligheidsbeheerssysteem.....	10
5.3 Actieve deelname aan Regionale veiligheidsnetwerken.....	10
5.4 Ketenverantwoordelijkheid bevorderen.....	11
6. Leren van incidenten	11
7. Deelname aan Veiligheid Voorop.....	11
8. Conclusie	12
9. Nadere informatie	12

Rapportage

Veiligheid Voorop periode 2012/2013

1. Samenvatting

In september 2011 hebben VNCI, VNPI, VOTOB, VHCP samen met VNO-NCW hun actieplan Veiligheid Voorop (VV) aan de Staatsecretaris van IenM aangeboden. Deze 2^e rapportage is een verslag van de veiligheidsindicatoren over het jaar 2012 van Brzo-bedrijven die lid zijn van de genoemde branches. Daarnaast noemt dit verslag enkele activiteiten die lopen of voorgenomen zijn om Veiligheid Voorop te verbeteren. Tegelijkertijd lopen er veel activiteiten in de regio en bij branches die niét in dit verslag opgenomen zijn. Hiervoor wordt verwezen naar de websites van de betrokken organisaties (achter in dit verslag genoemd).

In de 2e rapportage wordt de uitkomst van de tweede meetperiode naast die van de eerste (pilot) neergezet. We benadrukken dat het te vroeg is om op basis van een periode van twee jaar trendmatige ontwikkelingen af te leiden. Maar deze resultaten zijn wel geschikt voor bedrijven om intern te bespreken waar men staat ten opzichte van de gerapporteerde metric en zijn gespreksstof bij regionale veiligheidsnetwerken en branches.

Hoewel statistisch gezien nog geen trendmatige uitspraken zijn te doen, is het aantal activiteiten van bedrijven om de veiligheidsprestaties te verbeteren toegenomen. De veiligheidsnetwerken worden goed bezocht, het initiatief van de VOTOB om een Self Assessment Tool te ontwikkelen voor verbetering van de veiligheidsprestaties bij de tankopslagbedrijven naar aanleiding van de Odfjell-zaak is gunstig bij bedrijven en toezichthouders ontvangen, de interesses van andere branches om mee te doen aan Veiligheid Voorop is toegenomen en de VVVF (verfproducenten) heeft zich inmiddels aangesloten.

De conclusie is dan ook dat het actief bezig zijn om de veiligheidscultuur te verbeteren bij bedrijven is toegenomen en dat het doel van Veiligheid Voorop aan draagvlak heeft gewonnen.

Veiligheid Voorop zal de verbetering van de veiligheidscultuur binnen bedrijven flink blijven stimuleren en zet actief in op de ontwikkeling van instrumenten voor bedrijven om de veiligheidsprestaties te verbeteren. Voor het komend jaar zal onder meer een nadere uitwerking van de veiligheidsindicatoren centraal staan en zullen *self assessment tools* op het gebied van integriteit van de installaties, veiligheidscultuur en veiligheidsbeheerssysteem worden uitgewerkt.

2. Actieplan Veiligheid Voorop

Met Veiligheid Voorop heeft het bedrijfsleven eind 2011 een plan in werking gezet om de veiligheidscultuur en daarmee de veiligheid van Brzo-bedrijven in de (petro)chemie te verbeteren. Veiligheid Voorop steunt op vier inhoudelijke pijlers om de veiligheidscultuur te verbeteren:

- Betrokken leiderschap en versterking daarvan
- Continue verbeteren van het veiligheidsbeheerssysteem
- Actieve deelname aan kennisnetwerken
- Nemen van ketenverantwoordelijkheid.

De houding en het gedrag van de directie en werknemers zijn van wezenlijk belang voor het minimaliseren van veiligheidsrisico's (veiligheidscultuur). Een solide veiligheidscultuur betekent dat de bedrijven niet alleen zelf continu de veiligheid willen verbeteren, maar dit ook eisen van de bedrijven waarmee zij zaken doen in de keten, zoals toeleveranciers en aannemers. Kenmerkend voor de veiligheidscultuur is dat het zich niet door wetten en regels laat afdwingen, maar dat het vooral een zaak is van 'hearts and minds' van de betrokkenen.

Door middel van deze rapportage willen de branches de voortgang van het programma Veiligheid Voorop verantwoorden. Tevens worden de (tussentijdse) gerapporteerde uitkomsten besproken met de betrokken bedrijven en stakeholders (overheid, omgeving) om het leren over veiligheid te bevorderen en het proces tot verhoging van de veiligheid binnen bedrijven te ondersteunen.

3. Hoe werkt veiligheidsbeheersing in de industrie?

Het actieplan Veiligheid Voorop richt zich op de Brzo-bedrijven binnen de (petro)chemie. Dat wil zeggen op bedrijven in de (petro)chemie die onder de definitie van de Europese Seveso-richtlijn (hierna: de Richtlijn) vallen. Het belangrijkste kenmerk is dat deze bedrijven een zekere schaalgrootte hebben en met zekere hoeveelheden gevaarlijke stoffen werken die soms giftig zijn en/of die gemakkelijk ontvlambaar zijn of explosies kunnen veroorzaken.

Het is voor de overheid ondoenlijk om precies voor te schrijven wat deze bedrijven moeten doen om hun veiligheid goed op orde te hebben. Daarom is in de Richtlijn afgesproken dat dit primair de verantwoordelijkheid van het bedrijf zelf is. Het bedrijf kent zijn eigen processen en installaties immers het beste en weet daarom hoe deze installatie veilig kan functioneren.

Daarnaast is elk Brzo-bedrijf verplicht een veiligheidsbeheerssysteem (VBS) te hebben. De Richtlijn schrijft voor welke elementen onderdeel moeten zijn van het VBS. Het bedrijf legt met het VBS onder andere vast hoe de risico's worden beheerst, op welke manier werknemers worden geschoold en getraind en hoe er bij incidenten gehandeld wordt. Dit wordt beschreven in het Veiligheidsrapport (VR) of het PBZO-document (voor kleinere bedrijven). De overheid toetst aan de hand van het VR en inspecteert op de werkvloer of het bedrijf voldoet aan de kwaliteitscriteria van de wetgever.

Voor alle Brzo-bedrijven geldt dat volledige beheersing van de risico's en zo veilig mogelijk werken topprioriteit heeft. Het voorkomen van incidenten en ongelukken is van groot belang, allereerst om menselijk leed te voorkomen en daarnaast om imagoschade en hoge kosten. Daarom worden door deze bedrijven vaak nog verder gaande operationele eisen gesteld aan hun handelen dan wat wettelijk is voorgeschreven en richt men zich daarbij ook op de veiligheidscultuur binnen het eigen bedrijf.

In het kader van Veiligheid Voorop wordt van de volgende verdeling van verantwoordelijkheden uitgegaan als het om de uitvoering van het veiligheidsbeleid gaat:

- De bedrijven zijn volledig verantwoordelijk voor de organisatie en invulling van de veiligheid van het bedrijf inclusief de uitvoering en naleving van de wettelijke veiligheidseisen
- De overheid is verantwoordelijk voor vergunningverlening, toezicht en handhaving
- De branches vertegenwoordigen in collectief verband een sector in het overleg met overheden en stakeholders en bevorderen goede veiligheidsprestaties bij de leden o.a. door uitwisseling van *best practices* en het leren van incidenten.

4. Resultaten

In deze rapportage wordt op dezelfde wijze als vorig jaar over vijf indicatoren gerapporteerd aan de hand van een aantal metrics. De resultaten van 2011 en 2012 worden naast elkaar gezet.

Nadrukkelijk zij er op gewezen dat nog geen uitspraken over trends kunnen worden gedaan over trends. De reden hiervoor is dat het proces van eenduidig rapporteren nog niet bij alle deelnemers is doorgevoerd. Verder is voor het vaststellen van een trendmatige ontwikkeling een langere reeks van jaren nodig is. Daarmee is ook gezegd dat het programma Veiligheid Voorop een kwestie is van continue aandacht en lange adem. Deze rapportage heeft primair tot doel om gesprekken op de werkvloer en aan de directietafel over de veiligheidscultuur op gang te brengen.

4.1 Resultaten metrics

4.1.1 De gekozen metrics

Tabel. Overzicht van de in Veiligheid Voorop afgesproken indicatoren, metrics en bepalingmethode.

Indicator	Metric	Formule/berekening
Betrokken leiderschap	Aantal inspecties door de hoogste leidinggevenden op de site per 100 fte.	$\frac{\# \text{ inspecties per jaar}}{\# \text{ fte}} * 200000$
Borging kwaliteit veiligheidsbeheerssysteem	Percentage (%) leden die gecertificeerd zijn t.o.v. totaal Brzo leden VV-branches.	$\frac{\# \text{ gecertificeerde leden per jaar}}{\text{totaal \# Brzo - leden per jaar}}$
Ontwikkeling veiligheidsprestaties	LoPC's ¹ , Europese CEFIC definitie, aantal lekkages per 100 fte.	$\frac{\# \text{ LoPC's per jaar}}{\# \text{ fte}} * 200000$
	LTI's ² , ongeval met verzuim op de dag volgend op de dag van het ongeval per 100 fte.	$\frac{\# \text{ LTI per jaar}}{\# \text{ fte}} * 200000$
Meedoen in de veiligheidsnetwerken	Percentage van de leden die actief deelnemen aan één van de regionale veiligheidsnetwerken t.o.v. totaal Brzo-leden VV-branches.	$\frac{\# \text{ Brzoleiden bij RVN aangesloten}}{\text{totaal \# Brzo - leden}}$
Zaken doen met veilige bedrijven	Percentage leden met leveranciers of klanten beoordelingssysteem (lbs of kbs) t.o.v. totaal Brzo leden VV-branches.	$\frac{\# \text{ Brzo - leden met lbs of kbs}}{\text{totaal \# Brzo - leden}}$

¹ LoPC = Loss of primary containment, groter dan een gedefinieerde ondergrens volgens CEFIC definitie.

² LTI = Lost time injury.

In de rapportage zijn de gegevens van 117 (2011:121) bedrijven verwerkt met in totaal 42.483 fte (2011:40.306 fte) aan arbeidscapaciteit, inclusief contractors. In totaal zijn er 413 (2011:416) Brzo-inrichtingen in Nederland.

Hieronder wordt per indicator een korte omschrijving gegeven van de indicator zelf, de bijbehorende metric en het resultaat van het monitoringsjaar 2011 en 2012.

4.1.2 Betrokken leiderschap

Een goede veiligheidscultuur staat met betrokken leiderschap. Betrokken leiderschap betekent dat directie en management bewust kiezen voor veiligheid als topprioriteit in alle bedrijfsactiviteiten en dit zelf consequent tonen in hun eigen handelen. Directie en management borgen dat veiligheid voor alle werknemers en de omgeving leidend is in de activiteiten van het bedrijf.

Dit doet de directie onder andere door persoonlijk naar de werkvloer te gaan en regelmatig op een aantal kritische punten doelbewust te inspecteren en te observeren hoe werknemers de gewenste veiligheidscultuur in hun handelen hebben verankerd.

In 2012 hebben in de petrochemie gemiddeld 19 (2011: 16) senior leiderschap inspecties per 100 fte plaatsgevonden. Anders gezegd, dit zijn gemiddeld 70 (2011:52) inspecties per bedrijf op jaarbasis door senior leidinggevenden.

Veel bedrijven beschouwen veiligheid, de zorg voor mens en milieu als een kernwaarde. Dit blijkt onder meer uit het feit dat veiligheid op het hoogste managementniveau een vast agendapunt is. Onder meer worden periodiek alle belangrijke veiligheidsincidenten binnen een managementteam besproken, inclusief de corrigerende acties. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar technisch falen, maar ook naar de cultuur op het bedrijf, zoals de wijze waarop bepaalde procedures worden geïnterpreteerd en nageleefd en hoe het staat met de competenties en geoefendheid van de medewerkers.

Iedereen moet daarbij het goede voorbeeld geven: sitemanagers, HSE-managers, productie-managers, shift supervisors.

4.1.3 Borging kwaliteit veiligheidsbeheerssysteem

Een veiligheidsbeheerssysteem (VBS) bevat afspraken (onder meer over taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en competenties) die een maximale veiligheidsprestatie waarborgen. In Nederland kan onder meer ISO 14001 en OSHAS 18001 gebruikt worden om onderdelen van het VBS te borgen.

Certificering van een VBS is een extra stap om te laten zien dat de kwaliteit volgens internationale standaarden geborgd is. Een volledige certificering van alle onderdelen van het VBS is nog niet mogelijk, wel kunnen de verschillende elementen ondergebracht worden in het kwaliteitsmanagementsysteem. Het aantal bedrijven in de petrochemie dat in 2011 een deel van het VBS heeft gecertificeerd is 36% (2011:16%).

In het VBS is in detail omschreven hoe de verschillende onderdelen moeten worden ingevuld. Voor bijvoorbeeld het element 'identificatie van gevaren en beoordeling van risico's' worden door de bedrijven scenario's voor het vrijkomen van gevaarlijke stoffen en de gevolgen daarvan (loss of containment) opgesteld. Door verschillende technieken te gebruiken, zoals HAZOP (hazard and operability study) en risico-inschatting, wordt door de bedrijven op verschillende momenten in het proces nagegaan wat de kans hierop is.

Naast de overheidsinspecties gericht op het VBS worden interne audits uitgevoerd veelal samen met externe auditors. Bij dergelijke audits vindt ook een inspectie plaats van de installaties.

Het grote voordeel van een audit door derden is dat het VBS kritisch onder de loep wordt genomen. Daardoor komen niet alleen de verbeterpunten aan het licht, maar wordt ook het belang van veiligheid nog eens extra benadrukt. Bovendien hebben de branches en regionale veiligheidsnetwerken opleidingen en workshops geïnitieerd om de kwaliteit van het VBS en de uitvoering daarvan continue te verbeteren.

4.1.4 Ontwikkeling veiligheidsprestaties

De kwaliteit van een veiligheidsbeheersysteem, in combinatie met een goede veiligheidscultuur, komt tot uiting in de uiteindelijke veiligheidsprestatie van het bedrijf. Om dit zichtbaar te maken is gekozen voor een internationaal veel toegepaste parameter die de mate van procesveiligheid laat zien, namelijk de LoPC (Loss of Primary Containment) en voor een parameter die het aantal ongevallen met verzuim op de dag volgend op de dag van het ongeval meet, de LTI (Lost Time Injury).

De LoPC index bedroeg in 2011 1,46 (2011:1,30), wat betekent dat er 1,46 lekkages zijn per 100 fte, inclusief contractors.

De LTI index bedroeg 0,29 (2011:0,31), wat betekent dat er 0,29 ongevallen met verzuim per 100 fte zijn, inclusief contractors. Het aantal ongevallen in de (petro)chemie is ten opzichte van andere sectoren laag.

Voor beide indicatoren geldt dat er binnen de sector(en) verschillen zijn. Bovendien worden beide indicatoren door de individuele bedrijven gebruikt om eventuele incidenten verder te analyseren en te komen met verbeterstappen. Daarnaast geven deze indicatoren aanleiding voor branches en veiligheidsnetwerken om met leden de verschillen te bespreken met als doel om van elkaar te leren en verzuim en lekkages verder terug te dringen. Zo wordt al enkele jaren bij enkele branches jaarlijks een analyse uitgevoerd van de arbeidsongevallen om de achterliggende oorzaken van die ongevallen te achterhalen.

Naast deze veiligheidsprestatie-indicatoren hebben steeds meer bedrijven ook andere veiligheidsprestatie-indicatoren ontwikkeld, zogenaamde key performance indicators (KPI's). Die kunnen per afdeling van een bedrijf verschillend zijn. Hierover wordt periodiek gerapporteerd en de resultaten worden besproken met het managementteam teneinde de veiligheidsprestaties van het bedrijf continue te verbeteren.

4.1.5 Meedoen met veiligheidsnetwerken

In Nederland heeft het bedrijfsleven voor de regio's Rijnmond, Zuidwest Nederland, Amsterdam, Limburg en Eemshaven/Delfzijl veiligheidsnetwerken opgezet met het doel de veiligheid binnen bedrijven te vergroten door onderlinge kennisuitwisseling en gerichte opleiding. In deze veiligheidsnetwerken brengen bedrijven ook de leerpunten van incidenten in, zodat andere bedrijven hiervan kunnen leren. Daarnaast leren bedrijven van elkaar hoe men het veiligheidsbeheersysteem heeft ingericht en hoe men de veiligheidscultuur kan bevorderen. De partijen van Veiligheid Voorop vinden het van wezenlijk belang dat alle bedrijven in de petrochemieketen, ongeacht hoe goed zij het doen, actief meedraaien in de Veiligheidsnetwerken om blijvend van elkaar te leren.

Het percentage bedrijven dat in 2012 meedoet aan de veiligheidsnetwerken bedraagt 83% (2011: 72%).

In de vijf veiligheidsnetwerken heeft in de afgelopen periode een groot aantal activiteiten plaatsgevonden. Er zijn onder andere workshops georganiseerd voor managers en medewerkers op het gebied van leiderschap, leren van incidenten, crisiscommunicatie en gedragsbeïnvloeding van medewerkers binnen de industrie om de veiligheid te borgen. Daarnaast zijn inhoudelijke cursussen en instructies ontwikkeld en verzorgd onder andere op het gebied van steigerveiligheid. Ook worden best practices uitgewisseld op het gebied van uitvoering van veiligheidsbeheersysteem. Tenslotte worden de ervaringen van de regionale veiligheidsnetwerken ook met elkaar landelijk gedeeld.

4.1.6 Zaken doen met veilige bedrijven

Goed veiligheidsmanagement betekent dat bedrijven die grootschalig omgaan met gevaarlijke stoffen niet alleen zélf bezig zijn met veiligheid, maar als onderdeel van maatschappelijk verantwoord ondernemen dit ook vragen van bedrijven waarmee zij in de 'keten' zaken doen, zoals klanten en toeleveranciers. Het ligt immers voor de hand dat een bedrijf dat veiligheid belangrijk vindt, deze houding ook wenst van bedrijven waarmee het zaken doet. Grote bedrijven zullen hun zakenpartners daarbij veelal moeten ondersteunen. Om deze verantwoordelijkheid te nemen, is het nodig om inzicht te verkrijgen in elkaars veiligheidsniveau. Als indicator wordt genomen het percentage leden dat een klant- of leveranciersbeoordelingssysteem gehanteerd heeft.

Het percentage leden dat een klant- of leveranciersbeoordelingssysteem hanteerde bedroeg in 2012 64% (2011:75%).

Bedrijven hebben interne procedures ontwikkeld op het gebied van ketenverantwoordelijkheid. In deze procedures wordt een leverancier of een afnemer beoordeeld op bijvoorbeeld of producten voldoen aan interne eisen voor de verpakking, veiligheid en logistieke aanlevering, en of het aan de wettelijke eisen voldoet, zoals de registratie van het product volgens de Europese stoffenwet Reach.

Ook kunnen bij leveranciers en/of afnemers ter plekke audits uitgevoerd worden. Binnen de chemische industrie zijn hiervoor ook instrumenten ontwikkeld zoals een beoordelingsinstrument voor logistieke dienstverleners. In Europees verband is door Cefic een zogenaamd safety, quality assessment system (SQAS) opgezet en beschikbaar, waarmee transport- en opslagbedrijven op veiligheid en kwaliteit worden beoordeeld. De resultaten hiervan komen in een database, waarbij potentiële opdrachtgevers deze informatie kunnen bekijken. Inmiddels zijn er in Europa meer dan 3.000 SQAS beoordelingen uitgevoerd. Vergelijkbare systemen zijn ook voor andere onderdelen van de logistieke keten beschikbaar, zoals het zogenaamde Chemical Distribution Institute (CDI), voor de beoordeling van tankterminals en schepen.

4.2 De onderhoudssector

De fysieke onderhoudstoestand van een installatie bepaalt in belangrijke mate de procesveiligheid van een installatie. Toereikende kennis van equipment degradatie mechanismen, zoals verschillende vormen van corrosie, is essentieel voor een goede beheersing van het onderhoud van kritische installatieonderdelen. Het up-to-date houden van deze installatieonderdelen is belangrijk om de veiligheid op een hoog niveau te houden. Risico gebaseerd onderhoud van de technische installaties is relevant voor alle Brzo-bedrijven die bij afbreuk een veiligheidsrisico met zich meebrengen. Een complete lijst daarvan is niet voor te schrijven en zal van bedrijf tot bedrijf moeten worden beheerst. Daarbij is niet alleen aandacht nodig voor de installaties zelf, maar evengoed is aandacht nodig voor moderne, maar tevens complexe systemen die deze installaties besturen. In toenemende mate is daarom hoogopgeleid personeel vereist ten behoeve van professioneel onderhoud.

De uitvoering van onderhoud wordt veelal uitbesteed aan contractors. Het is daarom belangrijk dat naast eigen aannemers ook subcontractors volledig op de hoogte zijn van de veiligheidsprocedures van een bedrijf en dat al deze werknemers goed geïnstrueerd zijn (ketenverantwoordelijkheid). Het gaat hierbij om zowel de technische opleiding en vaardigheden als om kennis en vaardigheden ten behoeve van het veilig uitvoeren zoals bijvoorbeeld werkvergunningen en specifieke veiligheidsprocedures. Om deze redenen hebben Profion (Branchevereniging voor Professioneel Industrieel Onderhoud), VOMI (Branchevereniging van dienstverlenende ondernemers in de procesindustrie) en de NDVO (Nederlandse Vereniging voor doelmatig onderhoud) zich bij Veiligheid Voorop aangesloten.

Aandachtspunten vanuit de onderhoudssector zijn harmonisatie en uniformering van risico evaluaties en belangrijke veiligheidsprocedures bij Brzo-bedrijven en verdergaande uniformering van veiligheids- en poortinstructies. Dat steunt op beschikbaarheid van goed opgeleide onderhoudsmedewerkers, het organiseren van transparantie in de keten over de veiligheidssituatie en een adequaat en efficiënt vormgegeven toezicht.

4.3 Veiligheidsnetwerken

Omdat de huidige veiligheidsnetwerken niet landelijk dekkend zijn, wordt momenteel door VNO-NCW Midden gewerkt aan de oprichting van een veiligheidsnetwerk voor de provincies Flevoland, Utrecht, Gelderland en Overijssel. Afgelopen jaar hebben de andere vijf regionale veiligheidsnetwerken hun onderlinge samenwerking geïntensiveerd en zijn de programma's op elkaar afgestemd en gericht op Brzo-onderwerpen. De coördinatoren van de netwerken stemmen op landelijk niveau de activiteiten en jaarprogramma's af en zijn actief betrokken bij de Veiligheidsdag van Veiligheid Voorop.

4.4 Veiligheidsdag 2013

Op 21 november 2013 is voor de tweede keer een nationale dag Veiligheid Voorop georganiseerd. Meer dan 200 bedrijven (van de 414 Brzo-bedrijven) bezochten deze conferentie. De opkomst was verrassend hoog. Blijkbaar is veiligheid toenemend een issue waar bedrijven actief mee aan de slag willen om het te verbeteren.

Het doel van de conferentie is om alle Brzo-bedrijven te informeren over de ontwikkeling en voortgang van Veiligheid Voorop en worden praktische workshops gehouden over de veiligheidscultuur.

5. Verbetering van Veiligheid Voorop

In 2013 zijn voorstellen ontwikkeld om de vier pilaren van Veiligheid Voorop verder te verbeteren:

- Betrokken leiderschap en versterking daarvan
- Continue verbeteren van het veiligheidsbeheerssysteem
- Actieve deelname aan kennisnetwerken
- Nemen van ketenverantwoordelijkheid.

5.1 Betrokken leiderschap en versterking hiervan

De huidige metric (aantal inspecties van de hoogst leidinggevende op een inrichting per jaar per 100 fte) wordt verbeterd door duidelijk te maken wat deze inspectie inhoudt. Hierbij gaat het erom dat een leidinggevende actief op de werkvloer betrokkenheid toont met betrekking tot veilig werken.

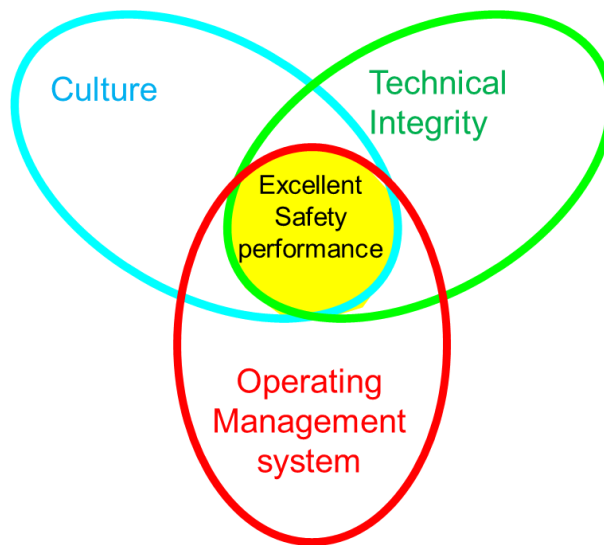
Daarnaast zal de rol van de leidinggevende bij de houding van de werknemers ten opzichte van veilig werken in de veiligheidsnetwerken aan de orde komen. Voorstel is om hiervoor specifieke cursussen te ontwikkelen.

Ook zal er een feedback systeem voor leiderschap beschikbaar komen, om de eigen rol te toetsen. Tot slot zal leiders gevraagd worden elkaar te stimuleren om veilig te werken.

5.2 Continue verbeteren van het veiligheidsbeheersysteem

De verbetering van het veiligheidsbeheersysteem is uitgebreid met de basisgedachte dat een goede veiligheidsprestatie wordt bereikt als een bedrijf het goed doet op de punten (zie ook figuur):

- Technische integriteit
- Veiligheidsbeheersysteem
- Veiligheidscultuur.

Vanuit dit uitgangspunt is het van belang om ondernemingen in staat te stellen dat voor zichzelf te meten en verbeterprogramma's te ontwikkelen. Om deze reden wil Veiligheid Voorop een basis-Self Assessment Questionnaire (SAQ) ontwikkelen inclusief een gebruikershandleiding en die beschikbaar te stellen voor bedrijven en branches. Het gebruik van SAQ's zal door de Veiligheid Voorop branches onder de aandacht van de bedrijven worden gebracht. Het is aan de bedrijven op welke manier men over de resultaten van de SAQ's wil communiceren, bijvoorbeeld naar elkaar als benchmark mechanisme of naar het bevoegd gezag en met niet aangesloten bedrijven.

5.3 Actieve deelname aan Regionale veiligheidsnetwerken

De deelname, het functioneren en de status van de Regionale Veiligheidsnetwerken (RVN) wordt met het volgende plan van aanpak verbeterd:

- Andere sectoren dan de Veiligheid Voorop partijen worden uitgenodigd om mee te doen, zodat op termijn alle Brzo-bedrijven zijn aangesloten bij een veiligheidsnetwerk
- Het programma meer toespitsen op VV-elementen zoals technische integriteit veiligheidsbeheersysteem en veiligheidscultuur
- Voormannen binnen de industrie wordt gevraagd netwerken expliciet te steunen
- Bestuurders van de branches worden gevraagd om leden te stimuleren lid te worden RVN's

- Koppeling leggen met BRZO-RUD's met als doel bekendheid van de RVN's bij bevoegd gezag te vergroten en toezichthouders te stimuleren om deelname aan RVN positief te waarderen
- Samenwerking zoeken van de RVN met andere kennisnetwerken, zoals de Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde (NVVK)
- Uniformering aanpak en programmering RVN's.

5.4 Ketenverantwoordelijkheid bevorderen

Klant- en leveranciersbeoordelingssystemen zijn een middel om ketenverantwoordelijkheid in te vullen. Een beoordelingssysteem houdt in het kader van Veiligheid Voorop het volgende in:

- Analyse van welke leveranciers bepalend zijn voor de veiligheid in de keten
- Deze leveranciers kunnen aan de hand van één of meer van de onderstaande instrumenten worden getoetst.
 - Clause in het inkoopcontract waarin wordt vereist dat de leverancier zich houdt aan de Nederlandse wet
 - Het gebruik van bestaande systemen, zoals SQAS en CDI
 - Schriftelijke check-/vragenlijst die de leverancier moet retourneren
 - Veiligheid op de agenda bij (commercieel) bedrijfsbezoek
 - Leverancier voert zelfinspecties uit en rapporteert daarover
 - Gelijkwaardige andere instrumenten.

6. Leren van incidenten

Leren van incidenten en bijna incidenten blijkt waardevol. Binnen de brancheorganisaties worden trendanalyses uitgevoerd, waarbij de basisoorzaken en leerervaringen met de leden worden gedeeld. Voorstel is om deze uitwisseling van leerervaringen ook tussen de branches onderling te laten plaatsvinden. Hierbij worden ook leerpunten van (bijna) incidenten meegenomen. Ondernemingen kunnen deze trendanalyses raadplegen en eventueel hierover met elkaar in gesprek gaan.

7. Deelname aan Veiligheid Voorop

Er zijn 138 inrichtingen van de totale (petro)chemieketen aangesloten bij de 4 branches van Veiligheid Voorop. Veiligheid Voorop dekt met name de upstream van de keten: de producenten en de bulkopslag. In kwantitatieve termen zit het overgrote deel van de gevaarlijke stoffen bij deze partijen van Veiligheid Voorop. De VVVF heeft besloten zich aan te sluiten bij Veiligheid Voorop. Er zijn lezingen gehouden bij de NVVK (de Nederlandse Vereniging van Veiligheidskundigen), Agrodix en Nederlandse Vereniging van Chemische Warehousingbedrijven (VNCW). Dit kan leiden tot uitbreiding van deelname aan Veiligheid Voorop.

8. Conclusie

Het 2^e rapportagejaar heeft het draagvlak voor Veiligheid Voorop bij bedrijven in de chemieketen vergroot. Bedrijven hebben bovendien meer ervaring gekregen bij het meten van kwalitatieve- en kwantitatieve veranderingen die bepalend zijn voor de veiligheidscultuur op bedrijven.

Bij bedrijven is het bewustzijn dat veiligheid belangrijk is en een actieve houding vraagt flink toegenomen.

Basis blijft dat meetresultaten vooral bijdragen aan het proces van 'learning by doing' en dat daardoor de veiligheidsprestaties verbeterd worden. Er is nog niets te zeggen over een trendmatige ontwikkeling. Daar zal een reeks van jaren voor nodig zijn.

In 2013 zijn voorstellen gedaan om de vier pilaren van Veiligheid Voorop te verbeteren en instrumentarium voor de basiselementen van een goede veiligheidsprestatie te ontwikkelen. Hiermee levert Veiligheid Voorop ook een bijdrage aan een gemeenschappelijke veiligheidstaal, waardoor onderlinge vergelijking wordt vergemakkelijkt en de communicatie met de overheid kan worden verbeterd.

9. Nadere informatie

Voor specifieke activiteiten per branche wordt verwezen naar de websites van betrokken verenigingen.

www.vnpi.nl

www.votob.nl

www.vhcp.nl

www.vnci.nl

www.profion.nl

www.nvdo.nl

www.vomi.nl

<http://www.vnci.nl/veiligheidsnetwerken>